

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. III. An, & qualiter Legislator dispensare possit in legibus à se conditis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

ferri potest, eum directè dispensare in jure divino. Nam, ut Minister *Ordinarius* illius Sacramenti sit Episcopus, est juris divini; non autem, ut in omni casu. Hinc vi divine institutionis, absolute quilibet simplex Sacerdos potest esse Minister confirmationis, & ordinis, ut docet Suarez *l. 10. c. 6. n. 26. & tom. 3. de Euchar. d. 36. sect. 2.* apud Castropal. *cit. num. 6. & ob- jic. 3.*

Denique si quis teneat sententiam, quam probabilem censet Castropalaus *cit.* quod autoritate summi Pontificis offerri possit Sacrificium in una tantum specie pro casu gravi, & urgenti, non dispensaret in jure divino. Nam in hac sententia, etsi sit juris divini, *Sacrificium offerri*; at esse juris divini, *offerri sub utraque specie*, negatur; ita Suarez *cit. l. 10. c. 6.* ubi tamen citati Authores volunt, Pontificem potius declarare jus naturale, quod præcipit, cum sacrificatur, integrum Sacrificium offerri; & hoc non extendi posse, vel ad inferiores, vel indefinitè ad omnes leges.

Cæterum probabilius videtur, Pontificem nunquam in hoc dispensasse; cum de tali facto non constet authenticè; imò nec posse. Nam Sacrificium petit expressam significationem mortis Christi, quam à Sacrificio non potest separare summus Pontifex; sed fieret, si posset dispensare, ut in una tantum specie offerretur Sacrificium; sic enim non satis expressè significaretur separatio sanguinis à corpore; ergo. Matiam patet; quia non apparet, cur potius possit dispensare in hoc jure, quam in sigillo confessionis, materia baptismi, matrimonio consummato, &c. ita Castropal. *cit. p. 3. in fin.* Not. autem; etsi concedatur summum Pontificem posse in aliquo casu declarare jus naturale, ac divinum; ad tamen non concedi Prælati inferioribus; tum quia est res gravissima; & satis dubia; tum quia causæ graviore reservate sunt soli summo Pontifici: tum quia isti non æquè habent infallibilitatem; ac ille.

§. III.

An, & qualiter Legislator dispensare possit in legibus à se conditis?

Communis tenet, Legislatorem posse

dispensare in legibus à se liberè conditis, exceptis casibus, de quibus iustè; cum vis ejusmodi legis positivæ pendeat à voluntate Legislatoris. Idem dicendum est de ejus successore in jurisdictione (hic enim reputatur eadem persona cum illo) & de legitimo superiore Legislatoris, cum in eo à fortiori sit ea jurisdicção; ita Salas *de legibus d. 20. sect. 3. n. 16.* Vasquez *de legibus num. 178.* & alij. Ex hac regula sequitur summum Pontificem posse dispensare. 1. in legibus à se latis, cum ipse sit earum Author, & à nullo; extra Deum, in usu suæ potestatis Legislativæ restringi possit. 2. in legibus conditis à C. C. etiam Generalibus; cum Pontifex sit illis superior, imò sine approbatione illius, vim non habeant eorum decretæ. 3. in constitutionibus, & legibus conditis à suis Antecessoribus; cum sit eorum Successor in jurisdictione cum æquali potestate ordinaria. 4. in legibus conditis autoritate Apostolorum merè humanâ. Nam summus Pontifex, qui est legitimus Petri Successor, est paritum eo, & alijs Apostolis jurisdictionis; esto ille *in dignitate Apostolica* sit istis inferior; ita Suarez *l. 10. de legibus. c. 14.* Salas *cit. d. 20. sect. 3. n. 16.* & alij. 5. in legibus Prælatorum Ecclesiasticorum inferiorum. Nam ipse est omnium legitimus superior.

Sequitur. 2. Archiepiscopum, vel Episcopum, posse dispensare in lege Synodali, suæ diocesis (nam istæ sunt leges ab ipsis conditæ) non autem alios; ipsis inferiores. Nam reliqui, qui intersunt tali Synodo, ut Parochi, Decani, &c. non sunt conditores earum legum; sed solum Assessores, vel consiliarij; sic Azor *p. 1. l. 4. c. 15. q. 3.* Sanchez *l. 8. matr. d. 17. n. 33.* & alij.

Sequitur. 3. Episcopum non posse dispensare in legibus Concilij provincialis, nisi eo modo, quo potest in Papalibus. Nam Concilium Provinciale in jurisdictione est illo superius. 1. ex tota *dist. 18.* item ex *c. salvo. 9. q. 3. & c. Grave nimis, de præbend. 2.* quia potest condere leges, quarum observantiam Episcopus & in se, & in suis subditis tenetur procurare, juxta *c. sicut olim. 25. de Accusat. & Trid. sess. 24. c. 2.* imò jure antiquo causæ Episcoporum, cognoscebantur, & terminabantur à C. C. Province. usque ad sententiam definitivam

vam; hæc autem omnia probant Episcopum inferiorem esse tali Concilio: ergo.

2032. Sequitur. 4. idem dicendum de Archiepiscopo quoad leges conditas à C. C. Provinc. 1. Nam hoc est illo superius saltem in hoc puncto; cum ab Archiepiscopo ad C. C. Provinciale detur appellatio, tanquam ab inferiore ad superiorem, ut tradit gloss. fin. in *c. à collatione, de appellatione in 6. Navar. const. 6. de majorit. & obed. in novis, n. 6.* & alij. Deinde, quia, licet Metropolitanus habeat potestatem supra alios Episcopos, ut possit eos convocare ad concilium, juxta Trident. cit. & quoad hoc, uti & locum sedendi, sit *caput* illius; non est tamen *caput*, quoad jurisdictionem, & vim legislativam privativè; cum in hoc etiam Episcopi suffraganei habeant votum decisivum, ex *c. sicut olim*, de accusat. ergo leges illæ non sunt ejus solius; sed, *rotius Concilij*, quod quoad hoc est illo superius; licet non quoad reliqua omnia v. g. ad cognoscendum de delictis ejus, ut dicitur in *c. Grave, de præbend.* ita Suarez l. 6. de Legib. c. 15. à n. 5. Sanchez l. 8. matr. d. 17. à n. 36. Navar. cit. à n. 5. & plures alij.

2033. Not. autem Regulam in n. 2030. traditam, limitari. 1. ut non procedat, si lex condita ab aliquo Legislatore, confirmata est ab ejus superiore, confirmatione non communi, sed speciali, quæ illi suam auctoritatem tribuit. Tunc enim sine consensu dispensari non potest ab eo, qui condidit; cum nihil possit contra superioris auctoritatem; sic Azor cit. q. 7. Limitatur. 2. ut non procedat, si Legislator condidit legem in commodum subditorum sub aliqua conditione, se obligans eâ præstitâ non soluturum se legem. Nam tunc ex vi contractûs, qui naturaliter obligat, non possit in lege à se condita dispensare; sic Salas cit. d. 20. sect. 4. n. 21. & alij. Limitatur. 3. ut non procedat, si Legislator firmavit juramento legem à se conditam; nam eo casu non possit saltem licitè dispensare in lege, *stante juramento*; secus, si vel secum dispensaret prius in eo juramento, vel dispensaretur ab alio; sic Sanchez cit. l. 8. d. 17. n. 31. Salas cit. sect. 4. num. 42. & alij.

§. IV.

An in lege superioris validè dispenset inferior?

Ante resolut. not. 1. quasdam esse leges, quarum dispensationem Legislator sibi sibi reservat expressè; quasdam, quas non. Not. 2. quætionem esse, an inferior sit possit *jure ordinario*, nimirum potestate ipsi competente vi officij, & semper? v. g. an Episcopus, vi potestatis Episcopalis dispensare possit in lege summi Pontificis? Duplex est sententia. 1. tenet, posse inferiorem dispensare in lege superioris *non reservatâ*, quoties ei non est interdictum; sic D. Antoninus, p. 1. tit. 17. q. 30. Soto in 4. dist. 27. q. 1. a. 4. & plures alij apud Barbofam, de potest. Episc. p. 2. allegat. 33. n. 17.

Probabilius est, id non posse inferiorem, nisi *expressè* vel *tacitè* illi concessum sit à superiore; ita Suarez l. 6. de legib. c. 14. n. 4. Sanchez l. 8. matr. d. 5. n. 5. Barbof. cit. n. 18. & complures alij. etiam *Cum inferior 16. de majorit. & obedientiæ: cum inferior superiorem solvere nequeat, vel ligare; & Clementinâ: ne Romani de Elect.* ibi: *Nos inter cætera præcipuè attendentes, quod lex superioris, per inferiorem non possit tolli, & infra: modificari, corrigi, immutari, vel quicquam detrahi, addi, dispensari, etiam in parte, aut renuntiari.* Secundo: quia tota vis legis pendet à voluntate legitimi superioris intendentis obligare sibi subditos, non revocatâ per potestatem legitimam revocandi voluntatem superioris, nisi ei *expressè*, vel *tacitè* concessum sit; alias enim voluntas superioris esset inferiori subiecta, sine suo, aut alterius id potentis consensu; ergo. Min. ex eo probatur, quia per hoc quod alicui aliquid non sit *expressè* interdictum, non propterea est *tacitè* concessum; cum satis sit, esse *generaliter* interdictum, ubi deficit concessio *expressa*, vel *tacita*; at dispensationem in lege superioris ab inferiore fieri sine concessione *expressâ*, vel *tacitâ*, generaliter esse interdictum, constat ex *c. Cum inferior*, & Clem. *ne Romani*. ergo.

Nec rationes contrariæ evincunt, inferiorem dispensare posse in superioris lege, ubi ei non est *expressè* interdictum. Nam.